

RAADSVORSTEL:

2010-2011

Ons kenmerk: OS 10.2436412

Registratienummer : GR 10.

Ingekomen op :

Onderwerp: Collectiebeheerplan CBK

Groningen, 18 NOV 2010

Aan de raad,

De CBK kunstuitleen is in de afgelopen tien jaar steeds verder geprofessionaliseerd. Telkens wordt een ander aspect aangepakt; denk aan de grote depotopschoning in de beginjaren of aan de digitalisering van de collectie en de beschikbaarheid daarvan via internet in recenter jaren. Ook financieel worden er verbeteringsstappen gezet. Zo is al langere tijd de wens de collectie van de kunstuitleen op de balans te zetten. Eind 2008 werd duidelijk dat dit ook noodzakelijk was om een aantal posten in de jaarrekening conform het Besluit begroting & verantwoording (BBV) te kunnen onderbouwen. Daarvoor was eerst veel meer inzicht nodig in de collectie en bedrijfsvoeringgegevens. Het CBK heeft dit nader uitgewerkt.

Nu zijn we zo ver dat we - conform de boekhoudregels voor de lokale overheid - de financiële omvang van de kunstvoorraad versus de verplichtingen aan leners (collectietegoed) op de balans kunnen verantwoorden.

Om een goed beeld te krijgen en te houden van de financiële bedrijfsvoering van het CBK is daarnaast een collectiebeheerplan opgesteld, waarin inzichtelijk wordt: de in- en verkoopwaarde en het onderhoud van de kunstcollectie. Tevens wordt de begroting aan de verbeterde inzichten aangepast, is er een voorziening gevormd van 35 duizend euro voor (eventuele) toekomstige tekorten. Jaarlijks wordt vastgesteld welk gedeelte van het collectietegoed ingezet wordt in de exploitatie.

Dit collectiebeheerplan biedt de kaders waarbinnen de komende jaren met de collectie wordt omgegaan (bijvoorbeeld bij aankopen, restauratie, bruiklenen, samenwerking met andere instellingen en omzetcapaciteit). De cijfers worden jaarlijks geactualiseerd.

COLLECTIEBEHEERPLAN CBK

I. INVENTARISATIE van de collectie (aankoop, verkoop en onderhoud).

Voordat we overgaan tot het in cijfers weergeven van de samenstelling en de waarde van de collectie, eerst de uitgangspunten bij collectie en aankopen:

- De collectie van de kunstuitleen is geen museumcollectie. Het CBK is geen collectionerende of conserverende instelling. In de kunstuitleen *rouleren* de objecten, bestemd voor uitleen en verkoop aan particulieren en bedrijven.
- Een uitzondering daarop zijn de 75 kunstwerken die wél een museale, conserverende behandeling rechtvaardigen. Deze werken - via de BKR in ons bezit gekomen, zie verderop - zijn in het voorjaar van 2009 aan het Groninger Museum in langdurige bruikleen overgedragen. Begin 2010 wordt nog een twintigtal werken van Groningse cultuurhistorische waarde overgedragen aan de Stadhuiscollectie, met het doel ze in gemeentelijk bezit te houden.
- Het CBK is een overheidsuitleen met ideële grondslag, met als doel mensen op een laagdrempelige manier in aanraking te brengen met beeldende kunst. Door marktconforme tarieven te hanteren en geen subsidie voor aankopen te ontvangen zijn we een eerlijke partner op de kunstmarkt. Anders dan sommige commerciële kunstuitlenen kiest het CBK ervoor om een brede mix aan kunst aan te bieden: naast werken die bij voorbaat goed uitleenbaar zijn wordt ook avontuurlijk en jong werk aangeboden. Ook zijn er allerlei educatieve projecten.
- Voornaamste aankoopmoment is in de periode 2009-2012 de jaarlijkse manifestatie Nieuwe Uitleenschatten (N.U.) in de Der Aa-kerk. Daarnaast wordt er incidenteel en naar behoefte aangekocht bij kunstenaars, galeries en grafiek-vertegenwoordigers. Voor aankopen tijdens N.U. bedingen wij 50% provisie op de kunstwerken. De helft daarvan gaat naar mede-organisator SBK Amsterdam. Bij grafiekaankopen bedingen we ook 50% provisie, die wordt niet gedeeld.
- Het CBK bezit honderden werken uit de tot 1987 bestaande Beeldende Kunstenaarsregeling (BKR). Een klein deel daarvan is belangrijk en ook kostbaar, dit zijn de werken van gerenommeerde Groninger kunstenaars die in hun jonge jaren deelnamen aan de BKR. Een groot deel is veel minder interessant, dat is tijdens de grote opschoningoperatie Doornroosje 'uitgelijst' en opgeborgen in archiefdozen in het depot. Bij opname van de collectiewaarde op de balans laten we dat uitgelijste en *incourante* deel buiten beschouwing. We richten ons op de courante collectie, dat wil zeggen de werken die uitleenbaar c.q. verkoopbaar zijn.
- Maatstaf bij de verdeling in *courant* en *incourant* is de aard van het werk en de staat waarin het verkeert inclusief de lijst. Het bepalen hiervan is een zaak van kennis en ervaring. De verdeling in *courant/incourant* is niet statisch. Uitgangspunt is dat we het *incourante* deel willen activeren, maar daarin moeten we realistisch zijn. De veranderende smaakvoorkeur van het publiek telt mee, die bepaalt welke werken uitleenbaar zijn. En de 'kunst van het uitlenen' zelf is natuurlijk ook belangrijk. Bij de inschatting van de verschuiving van *incourant* naar *courant* gaan we ervan uit dat die de komende jaren niet meer dan 10% zal zijn.
- Om tot de hierboven genoemde brede mix te komen volstaan de courante collectie en het revitaliseerbare deel van de *incourante* collectie niet. Om klanten

te verleiden werk te (blijven) lenen en kopen is die eigentijdse mix van groot belang, daarom organiseren we jaarlijks N.U. met nieuw werk, dat zowel door nieuwe als door vaste klanten wordt geleend en gekocht.

Zie voor meer informatie over de geschiedenis van de uitleencollectie deel IV van deze notitie.

Inventarisatie van de collectie.

Collectie	Aantal	Niet te koop	Verkoopprijs ex. BTW	Inkoopprijs*	Winst %	Verzekeringswaarde
1a. Groninger klassiekers	343		811.989	-	100%	
1b. Bruikleen Groninger Museum	74	Waarde: 180.555				
2. Via SBK <u>in consignatie II</u>	691		830.884	623.167	25%	
3. Gemeent. fotografie opdracht	73	73		-		
4. Incourante collectie	10.717	10.717		-		
5a. Verkoop Collectie	4.640		4.295.077	2.522.843	41%	Totale (a+b) verzekerde waarde
5b. BKR-werken binnen verkoop collectie	2.224		2.207.020	-	100%	4.432.554**
Totaal CBK			7.314.086	2.522.843		
Totaal SBK- in consignatie			830.884	623.167		
					61%	

Toelichting.

- * Alleen werken met een inkoopprijs en in eigendom van de Gemeente Groningen zijn op te nemen op de balans. Dit betekent een balanswaarde van € 2.522.843,--.
Alle kunstwerken die terugkomen van een lener worden, voordat ze opnieuw worden uitgeleend, op marktwaarde getaxeerd.
- ** Voor toelichting op de verzekering zie verderop.

Ad 1a Deze werken zijn in het najaar opnieuw getaxeerd in verband met de presentatie Jong in Groningen in het CBK. Ze worden ingezet voor de kunstuitleen c.q. verkoop. Percentage winst is hoog omdat deze werken in de loop van de tijd flink in waarde zijn gestegen. Verwacht wordt dat leners met collectietegoed dit graag zullen aanwenden voor de aankoop van deze categorie kunstwerken.

Ad 1b Deze 74 werken zijn in het voorjaar van 2009 in langdurig bruikleen (tot 2040) overgedragen aan het Groninger Museum en dus niet in de totale verkoopprijs meegenomen.

Ad 2 Niet op balans. Deze werken zijn in consignatie van het SBK, ze worden uitgeleend. Bij verkoop aan de klant koopt het CBK het werk aan van het SBK voor 75% van de verkoopprijs. (zie ook deal SBK verderop).

Ad 3 Niet op balans. Gemeentelijke fotografieopdracht wordt niet verkocht.

Ad 4 Niet op balans, want zijn in de huidige staat niet inzetbaar voor verhuur of verkoop.

Ad 5b De inkoopprijs van de BKR werken is op nul gesteld, omdat de werken in gemeentelijk bezit zijn gekomen via een regeling van sociale zaken. Het bedrag dat men destijds per werk uitkeerde, en dat aanvankelijk op de werken als aankoopprijs werd vermeld, was gebaseerd op een combinatie van materiaalkosten en leefgeld. Het is dan ook lastig de relatie te leggen, zoals we nu doen, naar de (toenmalige) marktwaarde van het kunstwerk.

Samenvatting inventarisatie collectie.

Zoals uit vorenstaande inventarisatie blijkt hebben wij op dit moment een kunstcollectie met een inkoopwaarde van € 2.522.843,--. Dit bedrag zal worden opgenomen per 1-1-2010 op de balans. Omdat de samenstelling van de collectie wijzigt zal deze inventarisatie met ingang van 2010 jaarlijks moeten worden bijgesteld, ter onderbouwing van de balanspost en ter beoordeling van het winstpercentage. Bij de vaststelling van dat laatste zijn niet alleen de collectiegegevens nodig, maar ook de reële verkoopprijzen. Zie hiervoor het volgende overzicht van verkopen in 2006-2009.

Overzicht verkopen.

	2006	2007	2008	2009	Totaal
Verkoopprijs	45.036	85.908	38.525	64.789	234.258
Inkoopprijs	24.545	19.505	18.587	30.366	93.003
Winst	20.492	66.402	19.938	34.423	141.255
Winst % tov verkoopprijs	45,5%	77,3%	51,8%	53,1%	60,3%

Uit inventarisatie van de gerealiseerde verkopen in de vier afgelopen jaren d.d. 15 december 2009 blijkt een behaald winstpercentage van gemiddeld 60,3%. In 2010 verwachten we nog een aantal verkopen als gevolg van de in het project *Jong in Groningen* vrijgekomen 'Groninger klassiekers'. Op basis daarvan gaan we voor 2010 voorzichtigheidshalve uit van een marge van 50%. Op basis van de winstmarge 50 % zal het collectietegoed worden gewaardeerd (rest 50%). Dit vertegenwoordigt immers de inkoopwaarde van de verkopen. De begroting 2010 komt in de volgende paragraaf aan bod.

Onderhoud.

De collectie van een kunstuitleen is gevoelig voor slijtage en moet onder goede condities worden beheerd. In 2010 constateerden we dat de beheercondities te wensen overlaten, wat betreft schoonmaak, ongediertebestrijding en luchtbeheersing. Daarom verhogen we in de exploitatiebegroting het budget voor regulier onderhoudswerk en depotbeheer van € 10.000,-- euro naar € 25.000,-- per 2011.

Naast het reguliere onderhoud zijn er ook werkzaamheden zoals restauratie en inlijsten. Bij deze acties stijgt de waarde van de voorraad op de balans omdat incurante werken courant worden gemaakt.

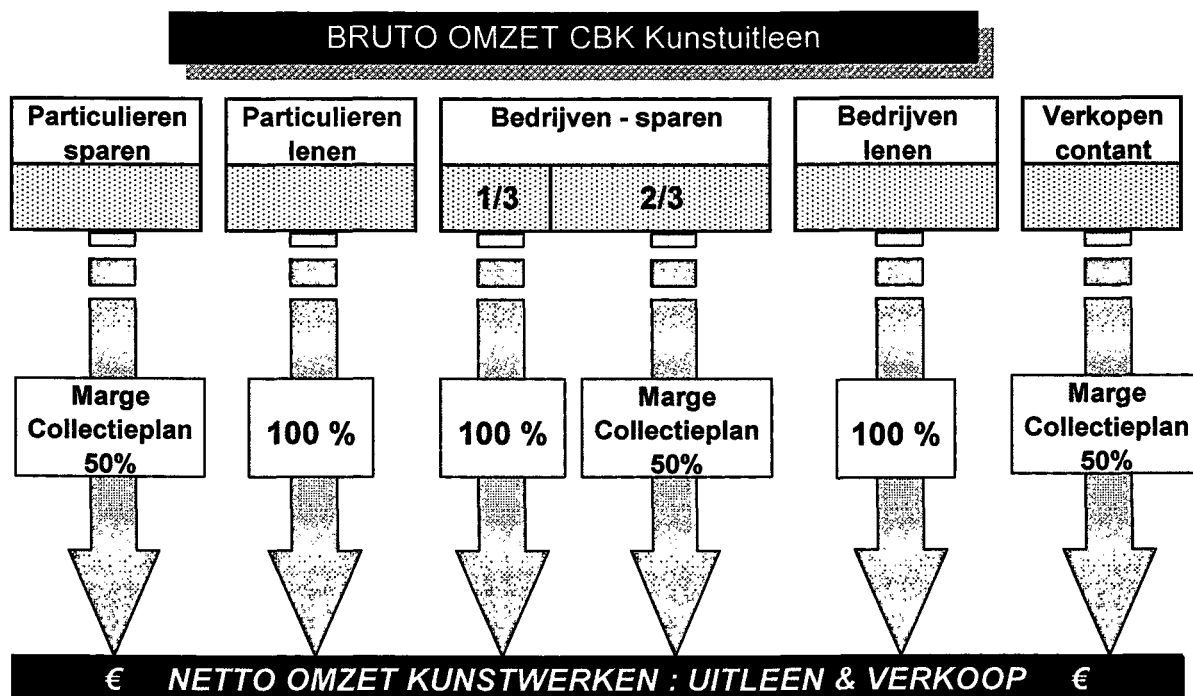
II. COLLECTIETEGOED, BALANS EN EXPLOITATIE.

Tarieven: 100% collectietegoed.

Tijdens de tweede keer Nieuwe Uitleenschatten, in 2005, introduceerden wij het 100% sparen tarief. Dit houdt in dat een klant 1% van de waarde van het geleende werk per maand betaalt. Dit bedrag wordt op het collectietegoed van de klant bijgeschreven, daarmee kan een klant na verloop van tijd een kunstwerk aankopen. Grote voordelen van dit tarief zijn de eenvoud, de aantrekkelijkheid voor de lener (zonder risico en renteloos kunst in huis halen) en dat iedere lener vrijwel zeker een koper wordt. Voor bedrijven is er ook een spaarabonnement. Hierbij betaalt een bedrijf 15% van de waarde van de geleende werken per jaar waarvan 2/3 deel op het collectietegoed wordt bijgeschreven. Slechts een klein deel van de bedrijven maakt hier gebruik van, de bedrijvenomzet gaat daarom grotendeels in de exploitatie.

Onze spaarders hebben een collectietegoed opgebouwd van € 1.100.000,-- (d.d. 31.12.2008). Uit de collectie-inventarisatie blijkt dat wij, indien de spaarders het collectietegoed gaan gebruiken voor de aanschaf in de kunstcollectie, ruimschoots aan deze vraag kunnen voldoen. De prognose voor de verkoop is dat het aantal stijgt naarmate er meer klanten over een collectietegoed beschikken. Dit effect wordt goed zichtbaar ongeveer 8 jaar na de invoering van het 100% sparentarief, (dat is de afbetalingstermijn op basis van een maandelijkse betaling van 1% van de waarde van een kunstwerk, 100 maanden: 12 = ruim 8 jaar). De omzet uit contante verkoop daalt uiteraard door dit systeem.

Schematisch:

Bij een winstmarge van 50 % zien de mutaties in de exploitatie begroting er als volgt uit:

Inkomsten kunstuitleen: in €

	WAS	WORDT
Kunstuitleen Particulieren	50.000	150.000
Kunstuitleen Bedrijven	130.000	114.000
Kunstuitleen Verkopen	-	15.000
Tekort (taakstelling)	126.000	27.000
Totaal	306.000	306.000

Voor 2010 betekent een marge van 50% een verlies op de exploitatie van 27 duizend euro. De marge naar boven bijstellen is gezien de verkoopcijfers in de afgelopen jaren niet meteen een optie. Als oplossing voor deze onzekerheid kunnen we een reservering treffen middels een bestemmingsreserve. In ieder geval voor de komende 4 jaren (t/m het eerste jaar van de nieuwe cultuurnota 2013-2016) om de exploitatie op dit onderdeel sluitend te krijgen. Door het blijven verzamelen van gegevens over de omzet en winstmarges wordt meer inzicht verkregen in de kostendekkendheid van de kunstuitleen.

SBK deal.

Het CBK Groningen had tijdens Operatie Doornroosje (depotopschoning 2001-2003) dringend behoefte aan goed uitleenbare doeken en werken achter glas. Onze eigen collectie moest voor een substantieel deel eerst worden opgeknapt of gerestaureerd. Het CBK werd daarom lener bij het SBK Amsterdam. Op dit moment hebben we kunstwerken voor een totale waarde van circa 800.000,-- euro van hen in huis. De jaarlijkse huurvergoeding was in het begin 12.000,-- euro, oplopend naar € 24.000,-- de laatste paar jaar. Als lener bouwt het CBK zo een collectietegoed op bij SBK Amsterdam. Op dit moment is het opgebouwde tegoed 320.000,-- (d.d. 31.12.08). Dat wordt gebruikt om geleende werken aan te kopen. Groninger leners huren SBK kunstwerken, de inkomsten hiervan komen ten gunste van het CBK Groningen. Het SBK geeft het CBK 25% korting op de verkoopprijs op het moment van aankoop, dat is dus de winstmarge. Daarnaast heeft het SBK een aantal kunstwerken van ons gebruikt voor exposities in de diverse vestigingen en een deel daarvan ook aangekocht. Als om wat voor reden dan ook deze constructie moet worden ontbonden, kan het verschil tussen collectietegoed en collectiewaarde worden vereffend door (een deel van) de geleende werken deels aan het SBK te retourneren.

Samengevat:

- De SBK collectie is in consignatie, het is niet ons eigendom en staat dus niet op onze balans.
- CBK leent bij SBK en betaalt daarvoor een jaarlijkse huurprijs van € 24.000,--.
- Het betaalde leenbedrag wordt volledig omgezet in collectietegoed.
- Bij aankoop krijgt het CBK 25% korting.
- Verrekening van aankopen vindt plaats via het collectietegoed van het CBK.
- Het collectietegoed van het CBK bij het SBK staat bij ons op de balans als vordering.

Aankopen 2009-2012.

Vanzelfsprekend dient de collectie door nieuwe aankopen niet onbeperkt te groeien. De collectie moet in kwaliteit en omvang gelijke tred houden met het collectietegoed. Met

ons huidige aankoopbeleid (in de Aa-kerk en daarbuiten) merken we dat we goed kunnen voldoen aan de vraag van de klant; het uitleenpercentage van deze werken is circa 70-95%. Het uitleenpercentage van de oudere collectie ligt aanmerkelijk lager. Om die reden willen we in ieder geval tot en met 2012 jaarlijks tijdens Nieuwe Uitleenschatten blijven aankopen, om nieuw publiek aan het CBK te binden. We moeten in de markt blijven en daar komen de meeste nieuwe leners binnen. Bovendien is Nieuwe Uitleenschatten in de cultuurnota benoemd als belangrijke culturele zomeractiviteit, met een bijdrage vanuit de voormalige BKV-gelden. Na 2012 kunnen de bakens worden verzet. Afgewacht moet worden of in de nieuwe cultuurnota opnieuw ruimte is voor een dergelijke manifestatie. Voor het CBK geldt dat ook de samenwerking met het SBK vanaf dan wordt heroverwogen. Samenwerking levert nu veel op, maar de winst wordt ook gedeeld. Die balans moet voor een komende periode opnieuw tegen het licht worden gehouden.

Verzekering.

Het is kostbaar om de volledige collectie van het CBK voor alle risico's te verzekeren. Gelijk met het opnemen van de collectiewaarde als voorraad op de balans, verhogen we de brand- en inbraakverzekering. Stel dat er een totaal nieuwe collectie zou moeten worden verworven, dan volstaat het uitgekeerde bedrag niet. Immers, de dan geldende marktwaarde bepaalt de aanschafprijs, de werken zijn verzekerd tegen de toenmalige inkoopprijs. Mocht door andere calamiteiten (zoals waterschade of ongedierte) de collectie onherstelbaar beschadigd raken dan zijn we daarvoor niet verzekerd. Het is gezien vorenstaande verstandig een bestemmingsreserve voorraden in te stellen.

Samenvatting balans en exploitatie.

Balans

Voor de balans betekent dit allereerst het opnemen van de voorraad van 2,523 miljoen euro per 1.1.2010. De recente aankopen (ca. 144 duizend euro) zijn al op de balans verantwoord. Het verschil ad 2,378 moet daarom nog worden opgenomen. Voor de te voorziene verliezen wegens tekort op de omzet en het onderhoud van de komende 4 jaar zal een bestemmingsreserve worden gevormd. In de komende vier jaar zal het CBK onderzoeken hoe de exploitatie weer sluitend (tot het toegestane nadelige saldo) kan worden gemaakt.

Voor 1 januari 2012 komt het CBK met een voorstel hoe de exploitatie weer sluitend (tot het toegestane nadelige saldo) kan worden gemaakt. De richtingen waarin wordt gezocht zijn: omzetverhoging door herstel bedrijventuileen na de crisis, aankopen doen waarop een hoog winstpercentage kan worden gemaakt, servicekosten verhogen, werving nieuwe klanten door aanvullende service zoals reserveren via internet en advisering bij collectievorming.

Bestemmingsreserve verliezen		
Verlies bij marge 50%		27.000
Onderhoud extra		15.000
	Sub-totaal	<u>42.000</u>
Aantal jaren		4
Hoogte reserve 4 jaar		168.000
Reeds gedoteerd 2008		<u>35.000</u>
	Nog doteren	133.000

Daarnaast gaan we het collectietegoed waarden tegen de inkoopwaarde van de voorraden zijnde 50 %. Dat betekent een afwaardering van 362 duizend euro. Voor het restant wordt voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen. Samenvattend zien de balansmutaties er als volgt uit:

Balansmutaties

	D	C
Vorraden	2.378.380	
Collectietegoed spaarders	361.714	
Bestemmingsreserve verliezen		133.000
Bestemmingsreserve voorraden		2.607.094
	<u>2.740.094</u>	<u>2.740.094</u>

Formats instellen reserves.

Dienst:	OCSW
Reserve of Voorziening:	Reserve
Algemene of bestemmingsreserve:	Bestemmingsreserve
Naam:	Bestemmingsreserve voorraden CBK
Doel:	Afdekking risico voorraden kunstwerken niet verzekerde deel.
Voeding:	Éénmalig bij herwaardering voorraden
Rentetoevoeging?	Nee
Zo ja, welk percentage?	-
Minimale omvang:	2,6 miljoen euro
Maximale omvang:	2,6 miljoen euro
Datum opheffing:	N.v.t.

Dienst:	OCSW
Reserve of Voorziening:	Reserve
Algemene of bestemmingsreserve:	Bestemmingsreserve
Naam:	Bestemmingsreserve verliezen CBK

Doel:	Afdekking voorziene verliezen kunstuitleen.
Voeding:	Éénmalig bij herwaardering voorraden
Rentetoevoeging?	Nee
Zo ja, welk percentage?	-
Minimale omvang:	0
Maximale omvang:	168.000
Datum opheffing:	31-12-2014

III. Geschiedenis van de uitleencollectie.

Beleidsmatige achtergrond.

Kunstuitlenen maakten de afgelopen 10 jaar woelige tijden door. Sinds cultuurstaatssecretaris Rick van der Ploeg worden gemeentelijke en provinciale uitlenen op één lijn gesteld met commerciële uitlenen, er werd een professionele bedrijfsvoering verwacht en voldoende eigen inkomsten. Gevolg was dat subsidies van lagere overheden aan kunstuitlenen werden afgebouwd. Ook in Groningen verviel de aankoopsubsidie, gekoppeld aan het voorkeursbeleid voor Groninger kunstenaars. Landelijk hebben veel kunstuitlenen de professionaliseringslag niet of niet bijtijds kunnen maken en zijn overgenomen door marktpartijen (Breda, Helmond, Veendam) of verdwenen (Leiden, Appingedam, Leek, Delfzijl). De collectie van het CBK is geen homogene groep. Er zijn verschillende lijnen waarlangs de collectie in het verleden is ontstaan en daarmee gelden ook verschillende eigendomsrechten en gebruiksmogelijkheden. Hoe kwam de collectie in ons bezit?

Veel van de werken in de collectie zijn afkomstig uit de Beeldende Kunstenaars Regeling (BKR). In het kader van deze regeling werden tot 1987 kunstwerken als contraprestatie ingeleverd bij de gemeente. Tot 1972 verspreidden gemeenten de zo verkregen werken onder overheidsinstellingen. Op initiatief van de Beroepsvereniging voor Beeldende Kunstenaars (BBK) komt vanaf begin jaren zeventig BKR-werk ook ter beschikking aan de particuliere bevolking door dit via artotheken te verhuren. In Groningen kwam in 1977 de artotheek van de grond die werd gevestigd in het gebouw De Faun aan het Zuiderdiep en diverse uitleenpunten had in de provincie. Na de afschaffing van de BKR in 1987 ging de artotheek samen met het Beeldend Kunstenaars Documentatiecentrum (BKD) op in het Centrum Beeldende Kunst. Dit werd in 1988 gehuisvest in de Oosterpoort, waar de collectie integraal mee naartoe verhuisde en geheel ter beschikking kwam van de kunstuitleen.

Met de afschaffing van de BKR kwam eveneens veel werk vrij uit de collectie van de Rijksdienst Beeldende Kunst. In de jaren na de afschaffing van de BKR hebben medewerkers van het CBK diverse werken van Groninger kunstenaars uit deze collectie geselecteerd en in eerste instantie als bruikleen opgenomen in de collectie. Later zijn ze door de Rijksdienst Kunsthistorische Documentatie (nu: Instituut Collectie Nederland, ICN) ter schenking aangeboden en een aantal is door het ICN teruggevorderd in verband met claims van erfgenamen van de kunstenaar of zijn als bijzonder cultureel gemerkt. Ook de Federatie Kunstuitleen (FKU) heeft in diezelfde periode werken uit de collectie in Den Haag geselecteerd en die aan alle landelijke kunstuitlenen geschonken.

Aankooprondes.

Om een actueel en gevarieerd aanbod voor de leners te creëren en Groninger kunstenaars te ondersteunen organiseerde het CBK jaarlijks aankooprondes (1988-2002). In deze jaren verstrekke de gemeente aankoopsubsidie. Tijdens die rondes konden alle geïnteresseerde Groninger kunstenaars hun werk aanbieden. Een onafhankelijke selectiecommissie, steeds wisselend van samenstelling, maakte een keuze. Ieder jaar werd er een nieuwe selectiecommissie geïnstalleerd. Soms werd bij deze rondes samengewerkt met een ander CBK in het land, zodat wederzijds werken werden verworven. Het CBK Groningen zorgde ervoor dat er ook werken van niet-Groningers werd aangekocht en van disciplines die slecht vertegenwoordigd waren. Dit gebeurde door de eigen kunstinhoudelijk deskundige medewerkers. De werken waren bestemd voor de uitleencollectie van het CBK Groningen.

Nieuwe Uitleenschatten.

Met de Aankooprondes werden ook minder goed uitleenbare werken verworven. Dit valt te verklaren uit het feit dat de kunstinhoudelijke commissie een selectie maakte voor een totaalpresentatie en vaak niet zozeer de uitleenbaarheid voor ogen had. Met het vervallen van de aankoopsubsidie moest de kunstuitleen zelf haar aankoopbudget genereren uit de opbrengst van de uitleen. Daarvoor is, naast een eigen ontwikkelplan, samenwerking gezocht met het SBK Amsterdam. Dit resulteerde vanaf 2004 in de jaarlijkse manifestatie Nieuwe Uitleenschatten. Gezamenlijk worden hiervoor circa 33 kunstenaars geselecteerd. Uitgangspunt is de collectie van het CBK Groningen. We selecteren kunstenaars en kunstwerken die nog niet vertegenwoordigd zijn in onze collectie of recente stromingen waarvan wij vinden dat ons publiek daarvan moet kunnen kennismaken. De gepresenteerde werken in de Aa-kerk zijn in eerste instantie allemaal in consignatie, dus nog in bezit van de kunstenaar. De lener of koper beslist welke werken werkelijk worden aangekocht, de overige werken worden geretourneerd aan de kunstenaar. De samenwerking tussen CBK Groningen en SBK Amsterdam is een vruchtbare. Enerzijds gebruiken we elkaar expertise en netwerk, anderzijds zijn we samen in staat om een breed en landelijk podium te bieden voor kunstenaars.

Bruiklenen.

Niet alle werken in het depot waren eigendom van het CBK Groningen, een deel van het werk werd in bruikleen verworven. Deze werden wel uitgeleend, maar konden niet worden verkocht. De provincie Groningen bijvoorbeeld had in een periode van drie jaar (1984-85-86) ca. 200 werken aangekocht. Een deel van deze werken werd vervolgens bij het CBK ondergebracht. Omwille van de helderheid in de bedrijfsvoering en de wens alle werken ook verkoopbaar te stellen zijn alle werken in bruikleen geretourneerd aan hun eigenaren.

Consignatie.

In het verleden zijn ook door kunstenaars werken in bruikleen afgestaan aan de artotheek of de kunstuitleen. Sommigen daarvan zijn nooit meer opgehaald en daarmee eigendom geworden van het CBK (juridische verjaring). Op dit moment zijn er – omwille van de onder bruikleen ook genoemde helderheid - geen consignatie-overeenkomsten meer met individuele kunstenaars.

De werken die wij van het SBK huren vallen strikt genomen wel onder het begrip consignatie. Hiervoor betalen wij een jaarlijkse huurvergoeding (24.000 euro) Afgerekend wordt er pas als een werk verkocht wordt. (Zie ook SBK deal).

Gemeentelijke Fotografie opdracht.

De gemeente Groningen verstrekke (van 1991 tot 2001) jaarlijks een fotografieopdracht, die afwisselend door de dienst RO/EZ en OCSW werd georganiseerd. De OCSW exemplaren waren in bruikleen ondergebracht bij het CBK en bestemd voor de uitleen, zonder duidelijke voorwaarden. Het risico van beschadiging valt niet uit te sluiten, terwijl deze werken geacht worden voor de gemeente beschikbaar te blijven. Daarom is in 2002 door de algemeen directeur OCSW besloten vastgelegd dat de kunstwerken geheel ter beschikking zijn voor uitleen door het CBK, ze zijn echter niet te koop. Enerzijds omdat we de series bij elkaar willen houden ten behoeve van de uitleen voor bedrijven, anderzijds omdat zo de mogelijkheid blijft bestaan ze ter beschikking te stellen voor eventuele overzichtsexposities.

Bewaarcollectie.

Lange tijd hebben we een aantal kunstwerken - voornamelijk BKR werken - het label bewaarcollectie gegeven. Deze werken konden wel worden uitgeleend, maar niet verkocht. Een klein deel werd zelfs niet uitgeleend, vanwege een te grote kostbaarheid. Met de teruggave van kunstwerken uit bruikleen aan de rechtmatige eigenaren, zoals ICN, provincie en gemeente, het langdurige bruikleen van een aantal kunstwerken met cultureel historische waarde aan het Groninger Museum en de introductie van het 100% sparen tarief voor onze leners vervalt de legitimatie voor een bewaarcollectie. Dit inzicht is het resultaat van de zorgvuldige afwikkeling van Doornroosje en de wens om niet te blijven hangen in het verleden maar aansluiting te houden bij de toekomst (= gezonde bedrijfsvoering)

Courante werken.

Van de circa 7000 courante kunstwerken is ongeveer de helft constant uitgeleend. Leners sparen voor de aanschaf van een kunstwerk op termijn. De overige 50% wordt gebruikt voor steeds wisselende presentaties op de uitleenzaal, bedrijven en het filiaal. Van de ongeveer 100 kunstwerken die wij jaarlijks in de Aa-kerk uitlenen is het uitleenpercentage zelfs 75-85%. Deze zullen wij vermoedelijk nooit meer terug zien, omdat de leners deze werken op termijn zullen kopen met hun collectietegoed. Omdat wij jaren geleden de beperkingen in de leentermijn hebben losgelaten betekent dit in de praktijk dat soms werken worden teruggebracht die de criteria van Doornroosje (beoordelen in courant of incurant, taxeren en digitaal fotograferen) niet ondergaan hebben. Daarmee wordt meteen duidelijk dat een collectie nooit statisch is, maar onderhevig blijft aan mutaties.

Incourante werken.

Incourante werken zijn werken die praktisch gesproken niet uitleenbaar zijn. Deels omdat ze dure reparaties of restauraties nodig hebben, of omdat de voorstelling zo gedateerd en dun is dat wij deze als niet uitleenbaar kwalificeren. Bij de opschoning van de collectie zijn circa 8.000 werken op papier van hun lijst ontdaan en opgeborgen in dozen en circa 1.000 doeken en beelden apart gezet in stellingen.

Een aantal hiervan zal nooit eenvoudig uitleenbaar worden en daar moet je vooral niet in investeren. Een aantal werken zou uitleenbaar kunnen zijn maar vraagt om reparaties en restauraties (gemiddeld ca. 500 euro per doek).

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. kennis te nemen van het collectiebeheerplan;
- II. dat de collectie kunstwerken ter waarde van 2,5 miljoen euro wordt opgenomen op de balans, dat betekent voor de balans en voor de exploitatie (begroting 2010): de balansrekening voorraden wordt opgewaardeerd tot 2,5 miljoen euro;
- III. dat het collectietegoed tegen inkoopwaarde kunstwerken (50%) wordt opgenomen op de balans;
- IV. dat hiertegenover een bestemmingsreserve van 0,1 miljoen euro wordt gevormd, die jaarlijks (als toelichting op de jaarrekening) wordt onderbouwd;
- V. dat hiertegenover een bestemmingsreserve voorraden van 2,3 miljoen euro wordt gevormd;
- VI. de gemeentebegroting dienovereenkomstig te wijzigen.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

de secretaris,

drs. L.J. (Leo) Bosdijk.